

SXEDIO.E25

14 8 1906: ΚΑΘΙΕΡΩΝΕΤΑΙ Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΚΑΛΠΕΣ ΣΤΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Από την άφιξη των Αγγλων στην Κύπρο και την εγκαθίδρυση του Νομοθετικού Συμβουλίου οι εκλογές γίνονταν με φανερή ψηφοφορία. Ο εκλογέας δηλαδή εισερχόταν στο εκλογικό κέντρο και δήλωνε το όνομα του υποψηφίου που ήθελε να ψηφίσει.

Από το 1906, όμως, καθιερώθηκε η μυστική ψηφοφορία.

Η μυστική ψηφοφορία καθιερώθηκε με προκήρυξη του νέου Υπατου Αρμοστή Κιγκ Χάρμαν στις 18 Αυγούστου 1906 και ο οποίος είχε φθάσει στο νησί στις 17 Οκτωβρίου 1904.

Σύμφωνα με την προκήρυξη θα υπήρχε κάλπη για τον κάθε υποψήφιο.

Η κάθε κάλπη θα έφερε το όνομα του υποψηφίου και στο εσωτερικό της θα ήταν χωρισμένη σε δυο διαμερίσματα.

Στο ένα διαμέρισμα θα υπήρχε εξωτερικά η λέξη "ναι" και στο άλλο η λέξη "όχι".

Εκείνο που θα έφερε τη λέξη "ναι" θα ήταν λευκό δηλαδή ο ψηφοφόρος θα υποστήριζε τον υποψήφιο και το άλλο που θα έφερε τη λέξη "όχι" θα ήταν μαύρο, δηλαδή ο ψηφοφόρος θα καταψήφιζε τον υποψήφιο.

Στο μπορστινό μέρος της κάλπης υπήρχε θα τρύπα, στην οποία ο ψηφοφόρος θα εισήγαγε το χέρι του και θα έρριπτε το ψηφοδέλτιο του, ανάλογα δεξιά ή αριστερά, αν ήθελε να ψηφίσει ή καταψηφίσει τον υποψήφιο.

Έτσι ο κάθε ψηφοφόρος θα έρριχνε ψηφοδέλτιο για τον κάθε υποψήφιο στο "μαύρο" διαμέρισμα της κάλπης ή στο "λευκό" ανάλογα με την προτίμηση του.

Από την ύπαρξη του μαύρου διαμερίσματος βγήκε και η φράση "τον μαύρισα" ή "μαυρίστε τους", φράση που αργότερα χρησιμοποιήθηκε πολλές φορές κατά τις προεκλογικές συγκεντρώσεις, όπου οι οπαδοί

ενός κόμματος ή μιας παράταξης καλούνταν να "μαυρίσουν" κάποιο.

Το σύστημα αυτό της εκλογής έμεινε για αρκετά χρόνια και παρατίθεται ολόκληρη η προκήρυξη του Αρμοστή όπως δημοσιεύθηκε στις **18.12.1908** στην επίσημη εφημερίδα της Κύπρου:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΡΜΟΣΤΗ

Κ.Α. ΚΙΓΚ ΧΑΡΜΑΝ

Μεγάλος Αρμοστής

Επειδή με διάταγμα της Αυτής αείμνηστης Μεγαλειότητας της Βασιλίσσας Βικτώριας σε Συμβούλιο, χρονολογούμενου από τις **30** Νοεμβρίου **1882** και μεταβάλλοντας τη σύσταση του Νομοθετικού Συμβουλίου της Κύπρου διατάχθηκε επιπλέον όπως ο Μεγάλος Αρμοστής μπορεί από καιρού σε καιρό, με Προκήρυξη να προνοεί για τον διορισμό και τα καθήκοντα τους στις εκλογές Λειτουργών και για προσδιορισμό του για συγκρότηση των εκλογών χρόνου και τόπου και του τρόπου κατά τον οποίο πρέπει οι μεν εκλογές να διεξάγονται, όταν δε υπάρχει ανάγκη, να ενεργείται ψηφοφορία και του τόπου, κατά τον οποίο να λαμβάνονται οι ψήφοι και θα εξακριβώνεται το αποτέλεσμα και να προνοεί για την επιστροφή των εκλογικών ενταλμάτων και για κάθε άλλο πράγμα αναγκαίο στην εύτακτη και αμερόληπτη διεξαγωγή των εκλογών.

Και επειδή με Προκήρυξη η οποία χρονολογείται από τις **17** Μαρτίου **1883**. Ο Μέγας Αρμοστής, στην ενάσκηση των εξουσιών, με τις οποίες περιβάλλεται, γι' αυτό από το εν λόγω Διάταγμα της Αυτής αείμνηστης Μεγαλειότητας της Βασιλίσσας Βικτώριας σε Συμβούλιο, προκήρυξε και παρέσχε κάποιους κανονισμούς, οι οποίοι έπρεπε να τηρηθούν μέχρι νεώτερης γνωστοποίησης.

Και επειδή πρέπει να μεταβληθούν οι αναφερθέντες κανονισμοί και να επέλθει μεταβολή στον τρόπο που ψηφίζει κατά τις τέτοιες εκλογές.

Γι' αυτό, τώρα, Εγώ, ο Κάρολος Αντωνι Κιγκ-Χάρμαν, ο Μέγας Αρμοστής της Αυτής Μεγαλειότητας

και επί κεφαλής Αρχηγός στη νήσο Κύπρο, στην ενάσκηση των εξουσιών τις οποίες περιβάλλομαι για το σκοπό του αναφερθέντος Διατάγματος της Αυτής αείμνηστης Μεγαλειότητας της Βασίλισσας Βικτώριας σε Συμβούλιο προκηρύσσω και με αυτή την προκήρυξη και προνοώ όπως αντί των αναφερθέντων Κανονισμών, που προβλέπονται με την Προκήρυξη της **17** Νοεμβρίου **1883**, που ακυρώνονται με την παρούσα όπως τηρούνται ως προς τη διεξαγωγή των εκλογών μέχρι νεώτερης γνωστοποίησης, οι ακόλουθοι Κανονισμοί.

1. Μετά τη λήψη εκλογικού εντάλματος, ο Λειτουργός προς τον οποίο απευθύνεται για την εκλογή, θα ορίζει για την ημέρα της συγκρότησης της ταύτισης δεν θα απέχει από τη λήψη από αυτόν του εν λόγω διατάγματος, ούτε ολιγότερες των **15** και ούτε περισσότερες των **21** ημερών.

Την ημέρα που ορίσθηκε με αυτό τον τρόπο, ο Λειτουργός για την εκλογή, θα αποστέλλει γνωστοποίηση προς το διοικητή κάθε Καζά αυτού του Εκλογικού Διαμερίσματος, ο δε διοικητής θα ενεργεί όπως η γνωστοποίηση αυτή κοινοποιηθεί δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από την καθορισθείσα στο Μουχτάρη κάθε χωριού και κάθε συνοικίας του Διαμερίσματος εντός του οποίου η εκλογή αυτή πρόκειται να συγκροτηθεί.

Αλλά οποιαδήποτε επιτέλεση της παράλειψης της επίδοσης αυτής, δεν θα καθιστά την εκλογή άκυρη.

Οι ημέρες οι οποίες θα ορίζονται για τις εκλογές στα διάφορα διαμερίσματα, θα γνωστοποιούνται στην επίσημη Εφημερίδα.

2. Ο τόπος της εκλογής θα είναι τέτοια πόλη ή τέτοιο χωριό στο εκλογικό διαμέρισμα στο οποίο θα συγκροτηθεί η εκλογή, το οποίο ο Μέγας Αρμοστής θα προσδιορίζει από καιρού σε καιρό ως καταλληλότετο, κατά τη γνώμη του, για τους εκλογείς, η δε εκλογή θα συγκροτείται στην τέτοια πόλη ή στο τέτοιο χωριό ή τόπο που προσφέρονται καλύτερα και τον οποίο θα παρέχει ο Λειτουργός για την εκλογή.

3. Ο χρόνος ο οποίος θα ορίζεται για την εκλογή θα είναι τέτοιες δύο ώρες μεταξύ της δεκάτης

πρωΐνης και της τρίτης μεταμεσημβρινής της ημέρας της εκλογής, τις οποίες θα ορίζει ο Λειτουργός για την Εκλογή και ο οποίος θα παρευρίσκεται κατά τις δύο εκείνες ώρες και μίαν ακόμη με αυτές ώρα.

4. Κάθε υποψήφιος για εκλογή θα προτείνεται εγγράφως. Το έγγραφο θα υπογράφεται από δύο εκλογείς του διαμερίσματος για το οποίο προτείνεται ο υποψήφιος, που έχουν τα απαιτούμενα προσόντα και που θα υπογράφουν ο μὲν ως προτείνων και ο άλλος ως υποστηρίζων και από οκτώ άλλους εκλογείς του ιδίου διαμερίσματος, που έχουν τα απαιτούμενα προσόντα και που υπογράφουν ως συναινούντες στην πρόταση και θα παραδίδεται, κατά τον χρόνο που ορίστηκε για την εκλογή στο Λειτουργό για την εκλογή, από τον ίδιο τον υποψήφιο ή από εκείνον που τον προτείνει ή από αυτό που τον υποστηρίζει. Και οι μὲν προτάσεις υποψηφίων για μη Μωαμεθανικές έδρες θα υπογράφονται από μη Μωαμεθανούς εκλογείς μόνο, οι δε έδρες για τα Μωαμεθανικά θα υπογράφονται από Μωαμεθανούς εκλογείς μόνο.

5. Κάθε υποψήφιος θα προτείνεται με χωριστή πρόταση, αλλά οι ίδιοι εκλογείς ή οποιοιδήποτε από αυτούς μπορούν, υπό το κράτος των διατάξεων του αμέσως προηγούμενου άρθρου θα υπογραφούν τόσες προτάσεις, όσες είναι και οι πληρωτές κενές θέσεις, αλλά όχι περισσότερες από αυτές.

6. Κάθε υποψήφιος θα περιγράφεται στην πρόταση κατά τέτοιο τρόπο ο οποίος κατά τη γνώμη του Λειτουργού για την εκλογή θα προσρίζεται να διαπιστώνει επαρκώς την ταυτότητα του. Η περιγραφή θα συμπεριλαμβάνει το όνομα του υποψηφίου και το όνομα, αν υπάρχει τέτοιο, της οικογένειάς του ή αν δεν υπάρχει του πατέρα του, την κατοικία του και το επάγγελμα του.

7. Ο Λειτουργός για την εκλογή θα παρέχει τύπον πρότασης σε κάθε εγγεγραμμένο εκλογέα που τον χρειάζεται, κατά τις τέτοιες δύο ώρες, τις οποίες αυτός (ο Λειτουργός Εκλογής) θα όριζε μεταξύ της

δεκάτης πρωϊνής και της δευτέρας μεσημβρινής σε κάθε Κυριακή με την εξαίρεση των Κυριακών, σε κάθε ημέρα που μεσολαβεί μεταξύ της πρώτης ημέρας κατά την οποία δόθηκε η αφορώσα την εκλογήν (ανακοίνωση) και κατά τον χρόνο που ορίστηκε για την εκλογή. Η τέτοια πρόταση θα είναι συνταγμένη κατά τον τύπο, που αναγράφεται σε παράρτημα στους παρόντες κανονισμούς, αλλά που δεν διαλαμβάνεται στους παρόντες κανονισμούς, θα καθιστά υποχρεωτική τη χρήση του εγγράφου της πρότασης, το οποίο παρέχει ο λειτουργός της εκλογής, αρκεί μόνο όμως η πρόταση να είναι συντεταγμένη κατά τον τύπο, που ορίζεται από τους παρόντες κανονισμούς.

8. Οι προτάσεις θα παραδίδονται στον Λειτουργό για την εκλογή στον τόπο της εκλογής κατά τον χρόνο που ορίστηκε γι' αυτήν, ο δε προτεινόμενος από κάθε πρόταση υποψήφιος και αυτός που προτείνει και αυτός που υποστηρίζει και ένα άλλο πρόσωπο, που εκλέγεται από τον υποψήφιο, αλλά κανένας άλλος εκτός από αυτούς (με εξαίρεση το Λειτουργό της εκλογής και των βοηθών του) θα δικαιούνται να παρευρίσκονται σε κάθε ό,τι θα γινόταν κατά το χρόνο που ορίσθηκε για την εκλογή.

9. Ο Λειτουργός για την εκλογή όταν του παραδοθεί η πρόταση, θα δημοσιεύει αμέσως γνωστοποίηση του ονόματος του προτεινόμενου προσώπου ως υποψηφίου και του ονόματος και εκείνου που τον προτείνει και εκείνου που τον υποστηρίζει, τοιχοκολλώντας ή φροντίζοντας να τοιχοκολληθεί αγγελία των ονομάτων τους σε περίοπτη θέση έξω από το κτήριο στο οποίο βρίσκεται ο τόπος που έχει ορισθεί για την εκλογή.

10. Κάποιος υποψήφιος μπορεί, κατά το χρόνο που ορίστηκε για την εκλογή, αλλά όχι μετά από αυτή, να αποσύρεται από την υποψηφιότητα του, δίδοντας στον λειτουργό για την εκλογή γνωστοποίηση του υπογραφόμενη από τον ίδιο. Νοείται δε ότι αυτός που προτείνει κάποιον υποψήφιο κατά την απουσία του από τη νήσο μπορεί να αποσύρει τον υποψήφιο αυτό με

γραπτή δήλωση της απουσίας του υποψηφίου.

11. Εάν κατά τη λήξη μιας ώρας μετά το χρόνο που ορίστηκε για την εκλογή, ως προταθέντες Μωαμεθανοί ή μη Μωαμεθανοί υποψήφιοι, όχι περισσότεροι από τις κενές θέσεις που υπάρχουν, για τις οποίες αυτοί είναι ο καθένας εκλέξιμος, ο λειτουργός για την εκλογή θα ανακηρύσσει τους Μωαμεθανούς ή μη Μωαμεθανούς (κατά την περίπτωση) υποψηφίους, ως εκλεγέντες και θα εκθέτει τα ονόματα τους στον Αρχιγραμματέα της Κυβέρνησης. Αλλά εάν με τη λήξη της ώρας αυτής βρεθεί, ως προταθέντες, Μωαμεθανοί ή μη Μωαμεθανοί υποψήφιοι, περισσότεροι από τις υπάρχουσες κενές θέσεις, για τις οποίες αυτοί είναι ο καθένας εκλέξιμος, ο λειτουργός για την εκλογή, θα αναβάλλει την εκλογή των τέτοιων Μωαμεθανών ή μη Μωαμεθανών, κατά την περίπτωση, υποψηφίων, θα ενεργείται δε ψηφοφορία κατά τον κατωτέρω αναφερόμενο τρόπο.

12. Εάν μετά την αναβολή της εκλογής από το Λειτουργό για την εκλογή προς εκτέλεση ψηφοφορίας, πριν από την έναρξη αυτής αποθάνει ένας από τους υποψηφίους που προτάθηκε, ο Λειτουργός για την Εκλογή, αφού βεβαιωθεί για τό θάνατο του, θα ανακαλεί τη γνωστοποίηση ψηφοφορίας όλα δε όσα έγιναν για την εκλογή θα αρχίζουν εκ νέου υπό κάθε έποψη, ο τέτοιος θάνατος αποδείχθηκε στο λειτουργό για την εκλογή, νοείται όμως ότι καμιά νέα πρόταση δεν θα είναι αναγκαία για υποψήφιο, ο οποίος καθ' ον χρόνο ανακλήθηκε η ψηφοφορία βρισκόταν ως προταθείς.

13. Κανένας δεν θα δικαιούται να δέχεται ψήφους ως υποψήφιος, εκτός εάν έχει προταθεί κατά τον τρόπο που προνοείται ανωτέρω, κάθε δε πρόσωπο του οποίου το έγγραφο το οποίο τον προτείνει παραδόθηκε στο λειτουργό για την εκλογή κατά το χρόνο που ορίστηκε για την εκλογή, θα θεωρείται ως πρόσωπο που έχει προταθεί όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, εκτός εάν στην πρόταση του έγινε ένσταση από το

λειτουργό για την εκλογή ή από άλλο πρόσωπο, πριν από τη λήξη του χρόνου για την εκλογή ή μέσα σε μια ώρα μετά από αυτές.

14. Ο λειτουργός για την εκλογή θα αποφασίζει για το έγκυρο της κάθε ένστασης που εγείρεται ή για την απόφαση του, εάν μεν αυτή απορρίπτει τη ένσταση, θα είναι τελειωτική, εάν δε γίνει αποδεκτή θα υπόκειται σε ακύρωση με αναφορά που διαμφισβητεί την εκλογή ή την έκθεση για το αποτέλεσμα της.

Η ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

15. Για επιτέλεση της ψηφοφορίας το κάθε Εκλογικό Διασμέρισμα θα διαιρείται σε τόσα υποδιαμερίσματα, όσα διατάξει από καιρού σε καιρό ο Μέγας Αρμοστής, ο οποίος σε κάθε υποδιαμέρισμα θα ορίζει τέτοιον τόπο, ως τόπο για ψηφοφορία, ο οποίος θα είναι, κατά τη γνώμη του προσφορότατος για τους εκλογείς. Κατάλογος δε των χωριών που περιλαμβάνονται σε κάθε υποδιαμέρισμα και οι τόποι ψηφοφορίας θα δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα, καθ' ον χρόνο θα δημοσιεύεται, σύμφωνα με το Άρθρο 1 των παρόντων Κανονισμών, η γνωστοποίηση για την ημέρα των εκλογών.

16. Η ψηφοφορία θα διενεργείται κατά τέτοια μία ή περισσότερες συνεχείς ημέρες, όχι περισσότερες από τις τρεις, τις οποίες θα ορίζει ο λειτουργός για την εκλογή του Διαμερίσματος, και η πρώτη ημέρα δεν θα απέχει από την αναβολή της εκλογής προς επιτέλεση της ψηφοφορίας ούτε λιγότερες από τις επτά ούτε περισσότερες των δεκατεσσάρων ημερών. Ο δε Μέγας Αρμοστής θα διορίζει προεδρεύοντα λειτουργό για να διεξαγάγει την ψηφοφορία σε κάθε τόπο ψηφοφορίας και ο Προεδρεύων αυτός λειτουργός θα τηρεί την τάξη στο σταθμό αυτό. Οι ώρες της ψηφοφορίας θα είναι από τις 7 π.μ. μέχρι τις 12 το μεσημέρι και από την 1 μεσημβρινή μέχρι τις 6 μ.μ.

17. Τα χωριά και οι συνοικίες που περιλαμβάνονται σε κάθε υποδιαμέρισμα θα διαιρούνται στην ανάγκη σε τόσα συμπλέγματα, όσες

είναι οι ημέρες που έχουν διορισθεί για την ψηφοφορία από τον λειτουργό της εκλογής του διαμερίσματος οι δε ψήφοι των συμπλεγμάτων αυτών θα λαμβάνονται σε μια ημέρα από τις ημέρες που έχουν ορισθεί για την ψηφοφορία.

18. Ο λειτουργός για την εκλογή θα ενεργεί ώστε τρεις τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την πρώτη που έχει ορισθεί για την επιτέλεση της ψηφοφορίας όπως επιδοθεί στο Μουχτάρη κάθε χωριού και κάθε συνοικίας του Εκλογικού διαμερίσματος γνωστοποίηση του χρόνου και του τόπου κατά τον οποίο θα ληφθούν οι ψήφοι του χωριού ή της συνοικίας και των ονομάτων, τόπων κατοικίας και επαγγέλματος των υπηφίων.

19. Σε κάθε τόπο ψηφοφορίας θα υπάρχουν ένας ή περισσότεροι σταθμοί ψηφοφορίας, τους οποίους θα ορίζει προς τούτο ο Προεδρεύων λειτουργός ο οποίος θα φροντίζει να τοιχοκολληθούν σε αυτά σε περίοπτο τόπο, τρεις τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας τα ονόματα, οι τόποι κατοικίας και τα επαγγέλματα ή επιτηδεύματα των υποψηφίων που έχουν προταθεί για εκλογή.

20. Ο Μουχτάρης, αφού πάρει τη γνωστοποίηση που αναφέρεται στο προηγούμενο άρθρο, θα την ανακοινώνει στο Συμβούλιο του χωριού ή της συνοικίας του τότε δε αυτός και το Συμβούλιο θα εκλέγουν πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας ένα από αυτούς για να παραστεί, κατά τη λήψη των ψήφων του χωριού ή της συνοικίας του, που θα ζητεί να αναγράψει την ψήφο του στο σταθμό ψηφοφορίας προς διαπίστωση της ταυτότητας του.

21. Στο σταθμό της ψηφοφορίας κατά την αυτή διάρκεια, θα είναι παρόντες ο Προεδρεύων λειτουργός (του εκλογικού κέντρου) και ένας γραμματέας και ένα πρόσωπο, που διορίζεται από τον Λειτουργό της εκλογής για την επίβλεψη και φύλαξη της κάθε κάλπης και τόσοι διερμηνείς, όσους θα απαιτούσε η περίπτωση και θα παράγγελλε ο Μέγας Αρμοστής και ο χωρτικός αντιπρόσωπος του χωριού ή της συνοικίας στην οποία ανήκει αυτός που αναγράφει την ψήφον ή

τις ψήφους του, γι' αυτό δε ο κάθε υποψήφιος μπορεί, εάν κρίνει αυτό κατάλληλο, να διορίσει επίτροπο, ο οποίος μπορεί να είναι παρών στο σταθμό της ψηφοφορίας κατά τη διάρκεια της.

22. Σε περίπτωση που κάποιος χωριτικός αντιπρόσωπος, ο οποίος εξελέγη όπως προνοείται ανωτέρω για να παραστεί στην ψηφοφορία απουσιάσει από αυτήν, χωρίς την κατάλληλη αιτία, κατά οποιονδήποτε χρόνο στη διάρκεια της ψηφοφορίας, του χωριού ή της συνοικίας του, θα υπόκειται σε πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τη μία λίρα. Νοείται όμως ότι η απουσία οποιουδήποτε χωριτικού αντιπροσώπου δεν θα εμποδίσει τον Προεδρεύοντα Λειτουργό να λαμβάνει τις ψήφους του ενδιαφερόμενου χωριού ή της ενδιαφερόμενης συνοικίας.

23. Ο λειτουργός για την εκλογή θα εφοδιάζει κάθε σταθμό ψηφοφορίας με ένα τουλάχιστο αντίγραφο του εκλογικού καταλόγου ή του μέρους εκείνου του εκλογικού καταλόγου το οποίο περιέχει τα ονόματα των ψηφοφόρων, οι οποίοι ορίστηκε να ψηφίσουν στον τέτοιο σταθμό και με τόσες κάλπες, όσοι είναι οι υποψήφιοι και με επαρκή ψηφοδέλτια. Κάθε κάλπη θα είναι το ονοματεπώνυμο ενός από τους υποψηφίους τυπωμένο ή γραμμένο σαφώς και ευανάγνωστα, στα αγγλικά και τουρκικά, αν ο υποψήφιος είναι Μωαμεθανός, αγγλικά δε και ελληνικά αν ο υποψήφιος είναι μη Μωαμεθανός.

24. Κάθε κάλπη θα είναι ομοιόμορφου είδους, το οποίο θα εγκριθεί από το Μέγα Αρμοστή και θα είναι διαιρεμένη στο εσωτερικό σε δύο διαμερίσματα, που θα διακρίνονται εξωτερικά με δύο διαφορετικά χρώματα, και το μεν δεξιό διαμέρισμα θα προσδιορίζεται με το "Ναι" και θα έχει χρώμα άσπρο, το δε αριστερό διαμέρισμα θα προσδιορίζεται με το "Όχι", θα είναι μαύρου χρώματος. Οι λέξεις "Ναι" και "όχι" θα είναι γραμμένες στο πρόσωπο των καλπών με κεφαλαία γράμματα, στα τουρκικά ή ελληνικά κατά την περίπτωση. Στο μπροστινό μέρος της κάλπης θα υπάρχει στρογγύλη τρύπα, στην οποία θα είναι

προσκολλημένος σωλήνας, διά μέσου του οποίου ο ψηφοφόρος θα εισάγει το χέρι του και θα ρίπτει το ψηφοδέλτιο, και σε κάθε διαμέρισμα της κάλπης θα υπάρχει δοχείο, στο οποίο θα πέφτουν τα ψηφοδέλτια και το μεν δοχείο των "Ναι" θα έχει χρώμα λευκό, το δε δοχείο των "όχι" θα έχει χρώμα μαύρο.

25. Αμέσως πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας ο προεδρεύων λειτουργός σε κάθε σταθμό ψηφοφορίας θα επιδεικνύει κάθε κενή κάλπη στους παρισταμένους στο σταθμό ώστε να δουν ότι αυτή είναι κενή και ύστερα θα την κλείει με κλειδί και θα θέτει σ' αυτήν τη σφραγίδα του κατά τέτοιο τρόπο ο οποίος θα εμποδίζει το άνοιγμά της χωρίς να σπάσει η σφραγίδα και θα την τοποθετεί σε σημείο που να τη βλέπει για τη λήψη των ψηφοδελτίων και θα την τηρεί κλειστή και σφραγισμένη.

26. Ψηφοφόροι, όχι περισσότεροι από τους πέντε, θα επιτρέπεται να είναι ταυτόχρονα στο σταθμό της ψηφοφορίας. Ο κάθε ψηφοφόρος όταν θα εισέρχεται θα λέγει, στην παρουσία αυτών που θα βρίσκονται στο σταθμό σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο **21**, το όνομά του και τον τόπο της κατοικίας του, η δε ταυτότητα του θα διαπιστώνεται από τον χωριτικό αντιπρόσωπο του χωριού ή της συνοικίας του. Αφού γίνει αυτό ο γραμματέας θα θέτει σημείο απέναντι από το όνομα του ψηφοφόρου σε αντίγραφο του εκλογικού καταλόγου, το οποίο θα έχει προς τον σκοπό αυτό. Ο δε προεδρεύων λειτουργός θα δίνει σε κάθε από ένα τους εντεταλμένους για τη φύλαξη των καλπών τόσα ψηφοδέλτια όσοι είναι και οι παρόντες ψηφοφόροι στο σταθμό της ψηφοφορίας. Κάθε ένα από τα πρόσωπα αυτά, κρατώντας τα ψηφοδέλτια, θα στέκεται παρά την κάλπη, την οποία υπηρετεί και θα δίνει σε κάθε ψηφοφόρο που θα περνά μπροστά από την κάλπη ένα ψηφοδέλτιο και θα εκφωνεί ταυτόχρονα καθαρά στα τουρκικά ή στα ελληνικά, κατά την περίπτωση, το όνομα και το επώνυμο του υποψηφίου στον οποίο ανήκει η κάλπη. Ο ψηφοφόρος λαμβάνοντας το ψηφοδέλτιο και κρατώντας το θα υψώνει το χέρι, για να δείξει κατά ένα μόνο ψηφοδέλτιο και αμέσως μετά

θα εισάγει το χέρι στην κάλπη και θα ψηφίζει. Το ίδιο θα επαναλαμβάνεται μέχρις ότου ο ψηφοφόρος περάσει από όλες τις κάλπες.

27. Κανένας άλλος εκτός από αυτούς που έχουν διορισθεί για φύλαξη των καλπών δεν θα δίνει ψηφοδέλτια στους ψηφοφόρους ή θα εκφωνεί τα ονόματα των υποψηφίων.

28. Κανένας δεν θα δικαιούται να ψηφίζει σε άλλο σταθμό ψηφοφορίας παρά σ' αυτόν που του έχει ορισθεί ούτε κατά άλλο χρόνο ή κατά τις ώρες που έχουν ορισθεί για λήψη της ψήφου του.

29. Σε κανένα δεν θα επιτρέπεται να ψηφίζει εκτός εάν το όνομα του είναι στον εκλογικό κατάλογο και εκτός εάν αναγνωρισθεί είτε από τον προεδρεύοντα λειτουργό είτε από τον χωριτικό αυτού αντιπρόσωπο, ότι είναι αυτό τούτο το πρόσωπο, του οποίου το όνομα είναι καταχωρημένο όπως λέχθηκε.

30. Όσο γίνεται πιο γρήγορα μετά το πέρας της ψηφοφορίας κάθε ημέρας, ο προεδρεύων λειτουργός θα κλείει και θα σφραγίζει στην παρουσία των επιτρόπων, εάν υπάρχουν, των υποψηφίων, τα ανοίγματα όλων των καλπών που χρησιμοποιούνται στο σταθμό και κατά την επομένη ημέρα, στην παρουσία των επιτρόπων (εάν υπάρχουν τέτοιοι) και αμέσως πριν από το χρόνο για την έναρξη και πάλι της ψηφοφορίας, θα ανοίγει και θα αφαιρεί τις σφραγίδες από τα ανοίγματα των εν λόγω καλπών.

31. Ο κάθε λειτουργός που προεδρεύει θα λαμβάνει τέτοια μέτρα τα οποία κρίνει αναγκαία για την ασφαλή φύλαξη, μεταξύ των ωρών της ψηφοφορίας των καλπών που χρησιμοποιούνται στο σταθμό και ψηφοδελτίων και για να μη είναι προσιτά σε κανένα παρά μόνο στους βοηθούς του.

32. Όσο γίνεται πιο γρήγορα μετά το πέρας της ψηφοφορίας ο κάθε προεδρεύων λειτουργός θα ασφαλίζει και σφραγίζει, στην παρουσία των επιτρόπων (εάν υπάρχουν) των υποψηφίων, τα ανοίγματα όλων των καλπών και θα τις παραδίδει με την κατάλληλη ταχύτητα στο λειτουργό για την εκλογή.

33. Οι υποψήφιοι μπορούν να διορίζουν ο κάθε ένας επιτρόπους για να παρίστανται στη διαλογή των ψήφων.

34. Ο λειτουργός για την εκλογή θα συνεννοείται όπως η διαλογή των ψήφων θα επιτελείται στην παρουσία των υποψηφίων ή των αντιπροσώπων τους όσο γίνεται πιο γρήγορα μετά το πέρας της ψηφοφορίας και θα δίδει γραπτή γνωστοποίηση στους υποψηφίους ή τους επιτρόπους τους που έχουν διορισθεί για να παραστούν κατά τη διαλογή των ψήφων, για το χρόνο και τον τόπο όπου αυτός θα αρχίσει τη διαλογή.

35. Μπορούν να είναι παρόντες στη διαλογή των ψήφων ο λειτουργός εκλογής, οι γραμματείς και οι βοηθοί του και οι υποψήφιοι ή οι επίτροποι του, αλλά κανένας άλλος εκτός αν έχουν άδεια από τον λειτουργό της εκλογής.

36. Εάν κάποια κάλπη βρεθεί να περιέχει περισσότερα ή λιγότερα ψηφοδέλτια από τους ψηφοφόρους που ψήφισαν στη ψηφοφορία, αυτό δεν θα καθιστά την εκλογή άκυρη, αλλά, εάν ο αριθμός των ψηφοδελτίων στην κάλπη υπερβαίνει τον αριθμό των ψηφοφόρων τα πλεονάζοντα ψηφοδέλτια θα αφαιρούνται από το λειτουργό της εκλογής από τα ψηφοδέλτια που υπάρχουν στην κάλπη "Ναι".

37. Όταν τελειώσει η απαρίθμηση, ο λειτουργός της εκλογής θα εκθέτει γραπτώς στον Αρχιγραμματέα της Κυβέρνησης το αποτέλεσμα της απαρίθμησης και θα σφραγίζει σε χωριστά δέματα τα υπέρ και τα εναντίον ψηφοδέλτια που δόθηκαν στον κάθε υποψήφιο, και θα αποστέλλει τα δέματα αυτά στον Αρχιγραμματέα της Κυβέρνησης.

Εκδόθηκε στο Τρόδος σήμερα τη **14η** Αυγούστου **1906.**

Ο ΘΕΟΣ ΣΩΖΟΙ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ